

MESTO BANSKÁ BYSTRICA

**Návrh strategickej vízie
smerovania kultúry
v meste Banská Bystrica**

2014 - 2020

OBSAH

ÚVOD

História a súčasnosť Banskej Bystrice

ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU

Poslanie a predmet činnosti

Významné podujatia

VYBAVENOSŤ

Priestorové a materiálne vybavenie

SUBJEKTY KULTÚRY NA ÚZEMÍ MESTA

SWOT ANALÝZA MESTSKEJ KULTÚRY V BANSKEJ BYSTRICI

Silné stránky

Slabé stránky

Príležitosti

Ohrozenia

AKO SÚ SPOKOJNÍ S KULTÚROU V MESTE OBČANIA

STROMY PROBLÉMOV Z PHSR

VÍZIA A STRATEGICKÝ CIEĽ

Krátkodobá vízia

Dlhodobá vízia

Strategické ciele

VYUŽITELNOSŤ PRIESTOROV ROBOTNÍCKEHO DOMU PO REKONŠTRUKCII

PRÍLOHY:

Príloha č. 1 - graf čerpania finančných prostriedkov v rokoch 2009 – 2013

Príloha č. 2 - výber z dotazníka Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2014 - 2020

Príloha č. 3 Návrh východiskového konceptu stratégie kultúry založenej na partnerstve, spolupráci a podpore existujúcej i budúcej občianskej a inštitucionálnej aktivity

BB kultúra – návrh Marek Adamov

Príloha č. 4 - Uznesenie č. 1040/2013-MsZ

Spracoval :

Odbor propagácie mesta, oddelenie kultúry

ÚVOD

Kultúra je viacrozmerný fenomén. Je ukazovateľom vyspelosti národa a kvality života jeho občanov. Pri jej zanedbaní dochádza k závažným škodám vo fungovaní sociálneho aj ekonomického systému. Kultúrne dedičstvo si každý národ chráni. Hodnoty kultúrneho dedičstva sú ohrozované chátraním a zmenami kultúrnych a spoločenských podmienok. Po "Nežnej revolúcii" prešla naša spoločnosť množstvom ekonomických, sociálnych a spoločenských reforiem. V tomto období bolo prijatých niekoľko legislatívnych opatrení týkajúcich sa rozvoja kultúry. **Nie je však dostatočne zabezpečená systematická podpora rozvoja miestnej a regionálnej kultúry z verejných zdrojov a postavenie kultúry v spoločenskej praxi. Hlavným predpokladom rozvoja kultúrnych hodnôt, amatérskej tvorby, ľudovej kultúry aj rôznych voľnočasových aktivít v meste je dostatok finančných prostriedkov na ich realizáciu. Zmeny a obmedzenie finančných prostriedkov sa negatívne odrazia aj na redukcii pracovníkov v oblasti kultúry, znižovaní kultúrnej ponuky, poklese využiteľnosti a vybavenosti kultúrnych zariadení na účely kultúry, stave technického vybavenia a celkovom poklese návštevnosti kultúrnych zariadení.**

Kultúrne dianie v meste musí byť súčasťou sociálno-ekonomického rozvoja a tento rozvoj by mal umožňovať dostatočné financovanie kultúry v meste. V žiadnej krajine sa zabezpečenie kultúrnych potrieb obyvateľstva nezaobíde bez výraznej podpory z verejných zdrojov. Kultúra je komunitná a občianska aktivita a súčasne slobodné kreatívne "podnikanie" a jej nositeľmi sú konkrétni aktéri (jednotlivci i inštitúcie) vo verejnom priestore. Štát či samospráva by preto mali v maximálnej miere nezasahovať do jej obsahu a neobmedzovať prirodzenú konkurenciu a dynamiku. Súčasne ale musíme pamätať na historicky etablované inštitúcie. Jednoduchý a jasný systém však môže túto postupnú reformu naštartovať aj urýchliť, začať môžeme na najnižšej úrovni v mestskej samospráve. V prvom rade a hneď na úvod nehovoríme len o kultúre organizovanej a spravovanej mestom, ale zaraďujeme sem všetky kultúrne aktivity na pôde mesta, bez ohľadu na to, kto je ich zriaďovateľom, správcom alebo organizátorom (štát, kraj, mesto, tretí sektor, podnikatelia, jednotlivci), či sú profesionálne alebo amatérske, či sú lokálne alebo medzinárodné. Investície do kultúrnych organizácií, projektov a infraštruktúry sú totiž investíciami do spoločných hodnôt, do tvorivosti, do rozvoja schopností a vzdelávania, do komunitného života, ale majú samozrejme aj pozitívny dopad na ekonomiku, cestovný ruch a ďalšie oblasti.

Mesto tvorí pre kultúru podmienky a predpoklady, zabezpečuje prístup a podporuje ju, a je optimálne (v prípade, ak má mestské kultúrne stredisko), ak nie je samo organizátorom, keď tak len vo výnimočných prípadoch. Mesto je partnerom a podporovateľom kultúrnych organizácií, nie ich konkurentom, mesto a jeho oddelenie kultúry pôsobí ako koordinátor. Ku kľúčovým úlohám nového oddelenia kultúry patria pravidelné spoločné stretnutia, budovanie a spravovanie databázy, registra umelcov, kreatívneho priemyslu, súborov, organizácií, podnikateľov s rôznymi filtrami, umožňujúcimi aj rýchle vyhľadávanie a šírenie informácií (veľká časť z nich môže byť prístupná digitálne). Je potrebné vytvoriť identifikáciu dôležitých potenciálov medzi organizátormi a podujatiami. Ktoré akcie, festivaly, prípadne kontinuálne dramaturgické cykly alebo kompetencie sú pre mestskú kultúru kľúčové? V čom je tá-ktorá organizácia dobrá? Identifikácia kľúčových podujatí a organizácií by mala byť aj podkladom pre najväčšiu podporu z grantového systému. Optimálnym spôsobom financovania kultúry je určenie percentuálneho pomeru z ročného mestského rozpočtu.

HISTÓRIA A SÚČASNOSŤ BANSKEJ BYSTRICE

Banská Bystrica – srdce stredného Slovenska – leží vo Zvolenskej kotline, v údolí rieky Hron medzi Kremnickými a Starohorskými vrchmi a Poľanou. História mesta sa začala písať v 13. storočí. Z pôvodne slovenskej osady Bystrice – zásluhou niekoľkých rodín saských kolonistov, ktorí na území dnešného mesta prirodzene vytvorili hospodársko-správnú a remeselnícku základňu banskej výroby v tejto oblasti, stúpol význam osady natoľko, že ju kráľ Belo IV. v roku 1255 povýšil na mesto.

Banská Bystrica od udelenia mestských práv prešla viacerými etapami vývoja a trvale sa vpísala nielen do dejín Slovenska. V roku 2010 sa tiež písalo 515. výročie vzniku Thurzovsko-Fuggerovskej spoločnosti. Tento banskobystrický mediarsky podnik so svojim obrovským komplexom spracovateľských závodov, dobre premyslenou organizáciou výroby, hustou sieťou skladov a podvojným účtovníctvom patril k najväčším a najmodernejším ranokapitalistickým podnikom svojho druhu v Európskom baníctve a hutníctve.

Mesto Banská Bystrica bolo, ako jedno z prvých miest na Slovensku, vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu. Medzi najcennejšie pamätihodnosti patrí areál mestského hradu (Barbakanu), námestie s kostolmi Panny Márie a sv. Kríža, starou radnicou, Matejovým domom, Barbakanom a zvyškami mestského opevnenia. Srdcom mesta je veľké obdĺžnikové námestie Slovenského národného povstania s Mariánskym stĺpom a šikmou Hodinovou vežou. Námestie ohraničujú honostné meštianske domy, z ktorých sú najvýznamnejšie Beniczkého a Thurzov dom. Pešia zóna z námestia pokračuje aj na Dolnej ulici, kde je kostol sv. Alžbety a Bethlenov dom, v ktorom vyhlásili sedmohradské knieža Bethlena za uhorského kráľa. Historické meštianske domy možno obdivovať aj na Lazovnej a Hornej Striebornej ulici. Vzácne výtvarné diela uchovávajú tri objekty Štátnej galérie: Pretórium, Bethlenov dom a dom maliara Dominika Skuteckého.

Do novodobých dejín Slovenska sa mesto zapísalo 29. augusta 1944, keď tu bolo vyhlásené Slovenské národné povstanie - ozbrojený odpor proti fašistickej okupácii. Po oslobodení mesta v druhej svetovej vojne - 26. marca 1945 sa Banská Bystrica stala jedným z troch hospodársko-správnych centier Slovenska. Historické jadro mesta bolo v roku 1955 vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu.

Po zrušení krajov sa mesto rýchlo prispôbilo novým územno-administratívnym pomerom a začalo stavať na bankovníctve, školstve a turistike. Založením Univerzity Mateja Bela 1. júla 1992 sa Banská Bystrica stala jedným z centier vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. V školskom roku 2003/2004 študovalo na univerzite 13 788 študentov.

V súčasnosti je Banská Bystrica s 81 281 obyvateľmi hospodárskym, administratívnym a kultúrnym centrom stredného Slovenska a sídlom Banskobystrického samosprávneho kraja.

Mesto Banská Bystrica sa vo svojej činnosti v zmysle Zákona o obecnom zriadení zameriava na vytvorenie predpokladov pre fungovanie mestskej kultúry a vytváranie podmienok pre uspokojovanie kultúrnych potrieb obyvateľov mesta. Strategická vízia a ciele mesta v oblasti kultúry sú prioritou oddelenia kultúry mesta Banská Bystrica.

ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU

Poslanie a predmet činnosti

Mesto Banská Bystrica je realizátorom mestskej kultúry, ktorú v plnej miere podporuje. Svojimi aktivitami sa výrazne podieľa na spoločenskom živote Banskej Bystrice, ale aj na podujatiach presahujúcich rámec nášho krajského mesta. Mesto organizuje aj podujatia celoštátneho i medzinárodného charakteru. Pri realizácii významných podujatí, presahujúcich región a pri viacerých festivaloch s celoštátnou i medzinárodnou účasťou spolupracuje s mnohými odborníkmi, s banskobystrickými školami a partnerskými kultúrnymi a umeleckými inštitúciami. Významná je taktiež spolupráca s médiami.

Dramaturgia by mala vychádzať z vyprofilovaných požiadaviek užívateľov na ponuku kultúry. Na základe týchto potrieb musí byť vytvorená celková stratégia kultúry. Napriek tomu, mestská kultúra dramaturgicky vychádza z tradičných činností, ako prvoradú povinnosť v súčasnosti vidí v schopnosti prispôbiť svoju ponuku súčasným požiadavkám na kultúru. To sa týka nielen programovej ponuky, ale aj zmeny systému propagácie a celkovej schopnosti prezentovať svoju prácu navonok.

Čoraz alarmujúcejší je stav súborov záujmovo umeleckej činnosti. Naliehavejšie sa vynára potreba vytvárať viac priestoru pre amatérske zoskupenia na území mesta a okolia Banskej Bystrice. Túto úlohu je nutné chápať dvojzmerne. Po prvé je to vytvorenie priestoru na základnú existenciu takýchto zoskupení, to znamená poskytnúť podmienky a priestor na ich fungovanie. Po druhé formou individuálnych predstavení alebo organizáciou pravidelných prehliadok a festivalov poskytovať priestor na ich účinkovanie. Práve ucelená koncepcia kultúrnych festivalov rozmanitého zamerania (zborový spev, tanec, Hudobná jar, folklór, Hudobná jeseň a pod.) sa stala živnou pôdou pre vznik a existenciu viacerých umeleckých súborov. Súbory majú v dôsledku absencie voľných priestorov nevyhovujúce podmienky na činnosť. Napriek tomu, ide o dôležitú misiu, pretože existencia takýchto článkov amatérskej kultúry je v súčasnosti ohrozená, čoho dôkazom je stále sa znižujúci počet amatérskych zoskupení v oblasti moderného tanca, folklóru, zborového spevu, divadla, ale aj v iných oblastiach kultúry. Preto je našou snahou pri programovej orientácii dôsledne vychádzať z materiálu Stratégia rozvoja kultúry SR na roky 2014 - 2020. Systematickým prístupom k podpore a rozvoju národnej kultúry a vzrastom kultúrneho priemyslu ako nového ekonomického odvetvia prispejeme k eliminácii negatívnych vplyvov krízy na spoločnosť.

Predkladaný návrh smerovania kultúry je úvodným materiálom, na vypracovaní ktorého sa podieľa Mesto Banská Bystrica odd. kultúry, pán Marek Adamov zastupujúci tretí sektor a tvorcovia PHSR najmä pani Magdaléna Bernátová. Materiál bude dopĺňaný v súčinnosti s PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2014 - 2020. Osobitné podklady pre Koncepciu rozvoja mládežníckej kultúry v Meste Banská Bystrica budú spracované v rámci malého projektu KomPrax - IUVENTA (realizácie - júl, august 2014) na základe stretnutia s mladými ľuďmi za okrúhlym stolom a zapracované do tohto materiálu. Do koncepcie sú zapracované pripomienky členov kultúrnej komisie.

Pri tvorbe materiálu sme vychádzali z prieskumov a dotazníkov PHSR.

Významné podujatia

Významné tradičné podujatia, ktoré organizuje Mesto Banská Bystrica, sú: Charitatívny ples mesta Banská Bystrica, Banskobystrická hudobná jar, Festival zborového spevu Viliama Figušu – Bystrého, Medzinárodný dixielandový festival, Cisárska vizitácia, Kultúrne leto, Letná hudba, Dni mesta, Radvanský jarmok, Banskobystrická hudobná jeseň, Hrajteže mi, hrajte, Mikuláš, Vianočné programy, Silvester, predstavenia Mestského divadla - Divadla z Pasáže.

VYBAVENOSŤ

Priestorové a materiálne vybavenie:

Mesto Banská Bystrica má v súčasnosti na uskutočňovanie kultúrnych podujatí k dispozícii priestor Radnice, najmä Cikkerovej siene. Priestor Robotníckeho domu je v nevyhovujúcom technickom stave a vyžaduje si urgentnú rekonštrukciu. V súčasnom stave je pre výkon kultúry nepoužiteľný. Priestor Amfiteátra je nateraz v dlhodobom prenájme. Okrem toho je v rámci mesta k dispozícii priestor Kultúrneho domu Podlavice, ktorý však nemá technické vybavenie a má drahé náklady na kúrenie. Tým pádom sú možnosti jeho využitia obmedzené. Iné priestory nachádzajúce sa na území mesta je možné využívať iba prostredníctvom prenájmov. Čo sa týka materiálnej vybavenosti, v meste absentuje prekryté pódium, ktoré by okrem realizácie vlastných podujatí mohlo prinášať aj financie z jeho prenájmu iným subjektom. Prenájom pódia, naopak, predražuje kultúrne podujatia.

SUBJEKTY KULTÚRY NA ÚZEMÍ MESTA

Pre mesto Banská Bystrica je charakteristická mimoriadne bohatá tradícia kultúry, množstvo kultúrnych podujatí a kultúrnych aktivít, ktoré vytvárajú a rozvíjajú život v meste. Podľa prieskumu Národného osvetového centra Bratislava je šírka ponuky kultúrnych aktivít a jej pestrosť v meste Banská Bystrica dokonca druhá najširšia v rámci celej Slovenskej republiky. Toto je aj výsledkom infraštruktúry kultúry v meste. Na území mesta v oblasti kultúry pôsobí veľké množstvo subjektov s rôznorodým organizačným zázemím (nasledovný výpočet je snahou dať komplexnejší pohľad na štruktúru uvedených subjektov, avšak nenárokujeme si na maximálnu úplnosť vzhľadom na neustále rozvíjajúce sa rôznorodé aktivity a ich rôzne organizačné zabezpečenie):

V ZRIAĎOVACEJ PÔSOBNOSTI MINISTERSTVA KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Štátna opera

Štátna vedecká knižnica

Literárne a hudobné múzeum (ako oddelenie ŠVK)

Múzeum SNP

Krajský pamiatkový úrad (Pamiatkový ústav)

ÚLUV – stredisko Banská Bystrica

V ZRIAĎOVACEJ PÔSOBNOSTI SLOVENSKEJ POŠTY

Poštové múzeum

V ZRIAĎOVACEJ PÔSOBNOSTI BANSKOBYSSTRICKÉHO KRAJA

Stredoslovenské osvetové stredisko

Stredoslovenské múzeum

Stredoslovenská galéria

Verejná knižnica M. Kováča

Bábkové divadlo na Rázcestí

Divadlo Štúdio tanca

Krajská hviezdáreň a planetárium H. Hella

V ZRIAĎOVACEJ PÔSOBNOSTI MESTA

Mestské divadlo Divadlo z Pasáže

SÚKROMNÉ SUBJEKTY

Agentúra Mana
M. BABJAK – MBM
Europa Culture Center
Teo Galery
Gypsymusic Alexandra Dašku
Súkromné predajné galérie

UMELECKÉ ŠKOLY A ŠKOLSKÉ ZARIADENIA

Základná umelecká škola J. Cikkera
Súkromná umelecká škola J. Tatára
Súkromná umelecká škola A. Dašku
Art gymnázium
Konzervatórium J. L. Bellu
Akadémia umenia
Univerzita Mateja Bela
Junior – centrum voľného času
Centrum voľného času – Havranské

Na území mesta pracuje 11 nadácií a 749 občianskych združení, z toho je okolo 97 zameraných na kultúrne aktivity. Zmapovanie vkladu týchto subjektov do kultúrneho života v meste je veľmi zložitá pre rozmanitosť foriem, dĺžky i spôsobu aktivít týchto organizácií.

Okrem vyššie uvedených organizačných subjektov v meste pôsobí veľké množstvo záujmovo-umeleckých súborov, ktoré sa nezastupiteľne podieľajú na kultúrnom živote v meste.

FOLKLÓRNE SÚBORY

FS Mladosť
FS Bystrina
FS Urpín
FS Partizán, Slovenská Ľupča

ĽUDOVÉ HUDBY PRI FOLKLÓRNYCH SÚBOROCH

ĽH Urpín
ĽH Bystrina
ĽH Partizán Slovenská Ľupča
ĽH Mladosť

SAMOSTATNÉ ĽUDOVÉ HUDBY

ĽH Jána Pecníka
ĽH Borievka
Brilant orchester Milana Olšiaka ml.
ĽH Hronsečania
ĽH Vrštek
ĽH Zacharovci z Poník
ĽH Hron
ĽH Alexandra Dašku
ĽH Jána Maka

DETSKÉ FOLKLÓRNE SÚBORY

DFS Radosť
DFS Malachovček Malachov
DFS Prvosienka
DFS Matičiarik
DFS Vánok Selce

DETSKÉ ĽUDOVÉ HUDBY

DEH pri DFS Matičiarik
DEH pri DFS Radosť
DEH pri DFS Prvosienka

SPEVÁCKE ZBORY

DETSKÉ ZBORY

DSZ Zvonček
DSZ Vodopádik
DSZ Vodopád

MLÁDEŽNÍCKE ZBORY

Miešaný spevácky zbor Geronimo
Dievčenský spevácky zbor Dolce Canto
Miešaný spevácky zbor Konzervatória J. L. Bellu

VYSOKOŠKOLSKÉ ZBORY

Miešaný spevácky zbor J. Cikkera pri UMB
Miešaný spevácky zbor Mladosť pri UMB
Katedrálny mládežnícky spevácky zbor pri Katedrále sv. F. Xaverského

DOSPELÉ ZBORY V BANSKEJ BYSTRICI

Miešaný spevácky zbor Collegium Cantus pri Dome Matice slovenskej
Miešaný spevácky zbor Canzona Neosolium
Miešaný spevácky zbor Hron pri SOS
Katedrálny miešaný spevácky zbor Xaverius
Komorný spevácky zbor Ars Vocalis
Miešaný spevácky zbor Adventistov siedmeho dňa

SKUPINY COUNTRY, FOLKOVÉ SKUPINY A JEDNOTLIVCI

Jazdci
Idyla
Colorado
Prameň

DYCHOVÉ HUDBY

Mládežnícka dychová hudba Konzervatória J. L. Bellu
Dychová hudba Cementón
Vojenská hudba vzdušných síl Armády SR
Brassband
Dychová hudba Selčianka

DIVADELNÉ SÚBORY

DS SPO-DI-NA Banská Bystrica
Divadelný súbor pri ZUŠ J. Cikkera

NEFOLKLÓRNE TANEČNÉ SÚBORY

K – Dance, spoločenské tance
Blesk – Harmónia BB, moderný scénický a disco tanec
Element, tanečný klub Banská Bystrica, hip-hop tance
Connemara, írské tance
Tanečný súbor Energy - ZŠ Sitnianska
FÁBER DANCE SCHOOL

NEZISKOVÉ ORGANIZÁCIE

OCHRANA ĽUDSKÝCH PRÁV A SLOBÔD

Denné centrum Divadla z Pasáže, n. o.
DOM, n. o.
EBBA, n. o. - vzdelávanie, poradenstvo, sociálny servis
Európske vzdelávacie centrum n. o.
Komunitné centrum zdravia MOSTY, n. o.
MAGNA, n. o.
Mestské divadlo - Divadlo z Pasáže, n. o.
SOFI, n. o.
Záhrada - Centrum nezávislej kultúry, n. o.

OBLASŤ FILMU

ART FILM, n. o.
C.A.L.E.H. n. o.
Envirofilm, n. o.

TVORBA, ROZVOJ, OBNOVA, PREZENTÁCIA DUCHOVNÝCH A KULTÚRNYCH HODNÔT

ADAM n. o.
Animus apertus, n. o.
Pre Lumen, n. o.
BB CAE, n.o.
ENVIROCENTRUM n. o.
HOREVITAL, n.o.
Podnik medzitru práce - Šanca pre všetkých, n. o.
ProCon, n. o.

OBČIANSKE ZDRUŽENIA NA ÚZEMÍ BANSKEJ BYSTRICE

ZAMERANÉ NA PRÁCU S DEŤMI

Bodkulienska
Bee TREE
Daruj nádej, občianske združenie
Detské centrum U Macka Macíka
Dúhové deti
Naša šanca
Občianske združenie "Deťom zo škôlky" pri Materskej škole Strážovská 3
Občianske združenie Jasličkár
Občianske združenie NOŽIČKA
Občianske združenie PLAYGROUP Podlavice
Občianske združenie ROSA - fond na podporu zdravého psychického vývinu dieťaťa
Občianske združenie za spoločnú výchovu maloletých detí
Ozón - združenie rodičov detí postihnutých ochoreniami dýchacích orgánov
Signál ohrozenia
Slovenská spoločnosť na ochranu zanedbávaných a zneužívaných detí - Dôvera
Šťastné deti
Tvorivé dieťa v materskej škole Ladislava Sáru

DIVADELNÉ, FILMOVÉ

Compact Film Group

Divadlo Hotel Maria
Divadlo Tiché iskry
Divadlo z Pasáže
Filmový klub v Banskej Bystrici
Občianske združenie Rázcestie
Odivo, o. z.
Záhrada – centrum nezávislej kultúry
Theatre Ovidas

DOBROVOLNÍCKE

Centrum dobrovoľníctva

ZAMERANÉ NA PRÁCU SO SENIORMI

Klub 55 plus
ZO Rieka života - Centrum pomoci seniorom

HUMANITNÉ

DOBRÝ SKUTOK

Občianske združenie - Panoráma zdravia a humanity
Občianske združenie Svetová rozvojová organizácia
Šanca pre život
Vinica Banská Bystrica
Združenie Dživipen - Život
Združenie Matta Talbota
Ženský spolok Karolin Drexlerovej

ZAMERANÉ NA ĽUDOVÚ KULTÚRU

Názov združenia
Folklórna skupina Hronsečanka
Folklórny súbor Urpín
Kľúčik združenie rodičov a priateľov detského súboru Matičiarik
Občianske združenie ETHNO
Občianske združenie FS BYSTRINA
OZ Pacho
PRVOSIENKA ZDRUŽENIE PRE ROZVOJ FOLKLÓRNYCH AKTIVÍT DETÍ A MLÁDEŽE
SKALKA
Stredoslovenské národopisné združenie
Univerzitný folklórny súbor Mladosť
ZAF - Združenie autentického folklóru Pohronci
Združenie členov a priaznivcov folklórneho súboru Partizán Slovenská Ľupča

ZAMERANÉ NA ĽUDSKÉ PRÁVA

HOMO NOVUS - Nový človek
Humanity. Študentský spolok pre ochranu ľudských práv
LAMBDA SLOVENSKO
Národný demokratický inštitút pre demokratické záležitosti - Slovakia
Nezávislý klub diskriminovaných
Občianske združenie Antigona
Občianske združenie Podisea
Občianske združenie Rázcestie
Občianske združenie ROSA - fond na podporu zdravého psychického vývinu dieťaťa

Signál ohrozenia

Ski Fatra

Slovenská spoločnosť na ochranu zanedbávaných a zneužívaných detí – Dôvera

Občianske združenie Podlavice-Skubín

OZ Za krajsiu Banskú Bystricu

Za dôstojnú Radvaň

Spoločenstvo Rudlová-Sásová

VÝTVARNÉ

Ateliér 3G - výtvarníci troch generácií, občianske združenie

Laputa

Synergia - združenie výtvarných umelcov

VZDELÁVACIE

Akadémia vzdelávania Banská Bystrica

ATLS Slovensko

Centrum vzdelávania neziskových organizácií

EWAP

IURISTAS NEOSOLIENSIS

Key

Knowledge Center - KC

Law Education, občianske združenie

Občianske združenie Očného centra OFTAL

Slovensko-švajčiarske združenie pre rozvoj cestovného ruchu

Spoločnosť pre podporu univerzitného vzdelávania a výskumu

Šťastné deti

Združenie na podporu celoživotného vzdelávania v Banskej Bystrici

Združenie občanov Academy

ZAMERANÉ NA VYSOKOŠKOLSKÚ MLÁDEŽ

DSV - Deutscher Studentenverein

ELSA Banská Bystrica

Erasmus Student Network Slovenská republika o. z.

KLUB SV

MAJ 322

Panta Rei

Spolok študentov Slovenska

ŠR EF UMB, o. z.

Študentská politologická spoločnosť APERTA MENTE

Študentská rada Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Študentské univerzitné kultúrne združenie

Uni2010

MLÁDEŽNÍCKE

HOSTEL BB

Kresťanské združenie mladých ľudí YMCA v Banskej Bystrici

Stredoškolská komora Mestského mládežníckeho parlamentu Banská Bystrica

Vedecká hračka

Združenie robotníckej mládeže Slovenska

VOĽNÝ ČAS
OBČIANSKE ZDRUŽENIE "SYMETRIA"
SCIJ Slovakia
TVORIVÁ ŠKOLA
Združenie NOVUM

ZAMERANÉ NA TELESNE POSTIHNUTÝCH

BUDÚCNOSŤ pre telesne postihnutú mládež
Chránené bývanie a chránené dielne
Club H Banská Bystrica 93 - Club handicapovaných
Daruj nádej, občianske združenie
Dúhové deti
KAMARÁTIK
Naša šanca
Občianske združenie NOŽIČKA

ZAMERANÉ NA DUŠEVNE POSTIHNUTÝCH

Chránené bývanie a chránené dielne
Daruj nádej, občianske združenie
DOM
Dúhové deti
FÉNIX, združenie priateľov ľudí trpiacich alebo ohrozených poruchami duševného zdravia
KAMARÁTIK
Naša šanca
Občianske združenie SANARE na podporu duševného zdravia
Regionálna organizácia mentálne postihnutých v Banskej Bystrici
SPOĽACH, o. z.
Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom Banská Bystrica
VIA BONA - Centrum na podporu šírenia osvetu a zamestnávania rizikových skupín
Združenie na pomoc mentálne postihnutým - Dúha
Združenie príbuzných a priateľov Svit

ZAMERANÉ NA SPEV, TANEC, HUDBU

ARS ANTIQUA
ARS VOCALIS - komorný spevácky zbor
CD klub
Collegium cantus
Country a square dance club Pegas Banská Bystrica
Dychová hudba Selčianska
FLIP
Folklórny súbor SPIEVANKY
HARABURDI
Hudobná únia Banská Bystrica
IKABA
Jazzar
Jazzík
Koncertné združenie pri Fakulte múzických umení v Banskej Bystrici
MUSICA
OZ BIG MUSIC
PACIPACIFIK
Pro Dance BB

Pro Jazz
ROCK pre všetkých

ZAMERANÉ NA RÓMSKU KOMUNITU

Carmen
Knowledge Center - KC
Kultúrne združenie Rómov Slovenska
MANO - Občianske združenie
Nádej deťom
Rómske združenie Podlavice - RZP
Šachovnica
Spoločnosť priateľov rómskej kultúry na Slovensku
Združenie Dživipen - Život
Združenie mladých Rómov
Združenie na podporu Rómov ILOORO
Združenie pre podporu Rómov "BUTI - KER"
Združenie rómskych podnikateľov a súkromníkov v SR pre región stredné Slovensko

ZAMERANÉ NA RODINU

Arca
PloDar
Rodinné centrum Mostík
ZAOŠTRI NA RODINU - združenie na podporu tradičnej rodiny
Materské centrum HVIEZDIČKA
Materské centrum MAMINA
Materské centrum Podlavice
Materské centrum Rodinka - v likvidácii

ZAMERANÉ NA SPOLUPRÁCU SO ZAHRANIČÍM

ADESS
BRÁNA JAFFO fórum
DSV - Deutscher Studentenverein
NISSUBASHI
Občianske združenie ČOSON (Kórea)
Občianske združenie Mladá Rossija
Občianske združenie ROSSIJA
Portugalský inštitút
RUBIS
Slovensko-francúzsky univerzitný inštitút
Spoločnosť priateľov s národom Izraela
Spoločnosť slovenských priateľov Francúzska - v likvidácii
Storočie česko-slovenskej vzájomnosti

INÉ UMELECKÉ KULTÚRNE ZAMERANIE

BAN-BY-Klub
ČAKANKA
Centrum národov Slovensko
Centrum osvety a poradenstva - doškoloňovacie centrum pre ďalšie vzdelávanie
OZ Kultúra pre všetkých
Občianske združenie ART 77

KOMUNITNÉ CENTRÁ

Komunitné centrum Sásová

KLUBY

Klub 77

Klub HaD (Hudby a Divadla)

Jazz klub 12

SWOT ANALÝZA MESTSKEJ KULTÚRY V BANSKEJ BYSTRICI

Silné stránky

- Vysoká profesionálna úroveň a praktické skúsenosti pracovníkov v oblasti kultúry
- tradícia v oblasti folklóru, zborového spevu a džezu v meste
- podpora kultúry a kolektívov záujmovo-umeleckej činnosti zo strany mesta
- vypracovaná dokumentácia na rekonštrukciu budovy Robotnícky dom a podaný projekt
- možnosť propagácie cez mestské médiá (Radničné noviny, webová stránka mesta, FB) a Informačné centrum mesta
- široká pestrosť ponuky kultúry a kultúrnych aktivít
- množstvo subjektov pôsobiacich v oblasti kultúry
- existencia uceleného systému umeleckého školstva v meste
- sústredenie vysokého školstva v meste a sieť gymnázií, stredných škôl, učilíšť a základných škôl
- využitie potenciálu žiakov a študentov na vlastnú tvorbu, poskytovanie zvýhodneného vstupného pri návšteve kultúrnych podujatí
- medzinárodné kontakty mesta, spolupráca s partnerskými mestami

Silné stránky pre kultúru zo SWOT analýzy pripravovaného materiálu PHSR na roky 2014 - 2020:

- slávna história
- mnoho národných kultúrnych pamiatok a pamätihodností
- atraktívne a kvalitné podujatia počas roka
- Štátna opera ako reprezentant vysokej kultúry a nie obvyklý jav v krajských mestách
- mnoho subjektov verejného i súkromného sektora pôsobiacich v oblasti kultúry, úspešná reprezentácia vlastnej kultúry aj mimo mesta

Slabé stránky

- zlý technický stav budov a priestorov na kultúru v meste
- vysoké prevádzkové náklady zastaraných priestorov
- nedostatočné a zastarané technické vybavenie priestorov na realizáciu podujatí v oblasti kultúry
- architektonické bariéry pre prístup imobilným používateľom v týchto priestoroch
- alarmujúci nedostatok priestorov s väčšou kapacitou sály v meste
- nemožnosť vykazovať akýkoľvek zisk pri organizovaní podujatí v prenajatých priestoroch
- veľmi slabé pokrytie kultúrou na sídliskách
- nespokojnosť občanov mesta s kultúrno-spoločenskými podujatiami v nevhodných priestoroch (športová hala Štiavničky, Zimný štadión, auly vysokých škôl)
- nedostatočná koordinácia subjektov pôsobiacich v oblasti kultúry
- nevydanie monografie mesta

Slabé stránky pre kultúru zo SWOT analýzy pripravovaného materiálu PHSR na roky 2014 - 2020:

- nefunguje dom kultúry, amfiteáter
- ako jediné krajské mesto nemáme veľkokapacitný krytý priestor pre kultúrne podujatia, konferencie
- 35 % občanov bolo v roku 2013 nespokojných s možnosťami trávenia voľného času v oblasti kultúry (nárast nespokojnosti o 11 % oproti roku 2006)

Príležitosti

- finančné prostriedky EÚ, Ministerstva kultúry SR, nadácií a ďalších subjektov podporujúcich miestnu kultúru
- rozvoj kreatívneho priemyslu, jeho podpora zo strany EÚ

Príležitosti zo SWOT analýzy pripravovaného materiálu PHSR na roky 2014 - 2020

- eurofondy
- mladí ľudia sú "virtuálni" - zbehlí v priestore internetu (pomerné ľahký spôsob komunikácie s nimi)
- záujem rodín s malými deťmi o spoločné trávenie voľného času
- mimovládny organizáciám v SR dôveruje 40 % občanov, čo je viac ako dôvera ústavným orgánom
- možnosti zahraničnej spolupráce - mesto Banská Bystrica má v zahraničí 19 partnerských miest a 3 spolupracujúce mestá
- podpora EÚ kreatívnemu priemyslu - nové možnosti uplatnenia a pracovných príležitostí v oblasti umenia a dizajnu

Ohrozenia

- existencia sezónnosti v rámci návštevnosti
- zlé sociálne postavenie občanov v regióne, nízka kúpyschopnosť
- pretrvávajúce nedostatočne účinného systému podpory miestnej kultúry zo strany štátu
- rozvoj tzv. „masovej“ kultúry na úkor tradičných a kreatívnych podujatí
- nedostatočná štátna podpora kultúry z dôvodu nedostatku financií
- komercializácia kultúry
- nedostatok finančných prostriedkov

Ohrozenia pre kultúru zo SWOT analýzy pripravovaného materiálu PHSR na roky 2014 - 2020

- znižujúci sa počet spojov z iných miest a destinácií, čo znemožňuje návštevníkom z regiónu navštevovať kultúrne podujatia v Banskej Bystrici
- lepšia poloha mesta Zvolena
- zmena klímy (zimné a letné extrémny - ohrozenie sezónnych aktivít organizovaných vo vonkajšom priestore)
- pri nepriaznivých poveternostných podmienkach zlá dostupnosť z okolitých obcí a okolitého regiónu na podujatia v meste
- nezáujem médií o pozitívne správy
- systém parkovania v meste ohrozuje mobilitu občanov aj návštevníkov
- rýchle životné tempo, nedostatok času a energie na návštevu kultúrnych podujatí alebo zapájanie sa aktívne do záujmovej činnosti
- ponuka ľahkých atraktivít (PC, obchodné centrá), návštevy obchodných centier ako forma trávenia voľného času mladých ľudí, rodín s deťmi
- podiel verejných výdavkov na kultúru z hrubého domáceho produktu sa v SR znižuje
- chýbajúca štátna systémová podpora novej tvorby

AKO SÚ SPOKOJNÍ S KULTÚROU V MESTE OBČANIA

V novembri roku 2013 bol realizovaný prieskum verejnej mienky medzi občanmi mesta Banská Bystrica. Časť otázok sa venovala aj spokojnosti s ponukou kultúry v meste.

STRMÝ PROBLÉMOV Z PHSR

V rámci tvorby PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2014 - 2020 boli v pracovnej skupine pre ľudské zdroje pomenované najväčšie problémy v meste. Nasledovné z nich sa týkajú kultúry:

- **nedostatočná koordinácia podujatí a inštitúcií a vzájomná informovanosť**
- **katastrofálny stav budov a areálov v oblasti kultúry a voľného času**
- **nedostatok možností trávenia voľného času**
- **nevyužitý potenciál mladých, vzdelaných ľudí**

Pre každý z problémov boli vytvorené stromy problémov, v ktorých boli pomenované príčiny a následky týchto problémov.

NÁSLEDKY		
Odliv mladých ľudí, nedostatočná sebarealizácia	Vysoké vstupné na podujatia	Sociálnopatologické javy
	Nižšia návštevnosť podujatí	Veľa mladých ľudí navštevuje pohostinské zariadenia
	Veľakrát sa konajú viaceré podujatia v jednom termíne	Mladí chodia za kultúrou a športom mimo mesta BB
	Chaotický nekoordinovaný systém brigád pre študentov	Mladým ľuďom sa nepáčia podujatia v meste
PROBLÉM		
Nedostatočná koordinácia podujatí a inštitúcií a vzájomná informovanosť		
PRÍČINY		
Chýba prepojenosť informácií v oblasti celoživotného vzdelávania v meste	Nie je mládežnícka politika v samospráve	Chýba podpora a systematickosť, reálne projekty v oblasti športu v meste
	Nepýtame sa mladých, čo naozaj chcú	Nízka informovanosť, nie je zverejnený kalendár športových podujatí na celý rok
Chýba koordinácia podujatí a inštitúcií		Neskoré schvaľovanie grantov (zo strany ministerstiev), nie je dostatočne dopredu známe, ktoré podujatia budú môcť byť realizované

NÁSLEDKY		
	Nespokojnosť občanov	Sociálno-patologické javy
	Občania udelili možnostiam trávenia voľného času v meste pre dospelých, aj pre mládež priemernú známku 3	Mládež nemá zmysluplný priestor vo voľnom čase
PROBLÉM		
Nedostatok možností trávenia voľného času		
PRÍČINY		
Nedostatočná informovanosť o možnostiach trávenia voľného času v meste	Vysoké vstupné na niektoré podujatia	Počas leta málo možností na letnú rekreáciu, relax
	Zariadenia voľného času sú na periférii, zle dostupné (CVČ Havranské, ICM, CVČ Junior)	Nedostatok voľnočasových aktivít pre mládež, rodičov s deťmi, seniorov

NÁSLEDKY		
Keď prevažuje pasívny oddych, ohrozenie nárastu ochorení	Pokles spokojnosti občanov s možnosťami trávenia voľného času v oblasti športu v roku 2013 oproti roku 2006 o 21%	35 % občanov nie je spokojných s možnosťami trávenia voľného času v oblasti kultúry
PROBLÉM		
Katastrofálny stav budov a areálov v oblasti kultúry a voľného času		
PRÍČINY		
Nefunguje dom kultúry, amfiteáter	Nemáme veľkokapacitný priestor na kultúrne podujatia, konferencie	
Nedostatok financií vo verejnom sektore, kultúra, voľný čas nie sú prioritou rozpočtov, málo získaných externých finančných zdrojov		

Z mesta odchádzajú mladí a ľudia v produktívnom veku	Postavenie a šance mladých ľudí sú v meste problémové
--	---

Mladí ľudia nie sú spokojní, nemajú kam ísť, majú malé možnosti sebarealizácie	
PROBLÉM	
Nevyužitý potenciál mladých, vzdelaných ľudí	
PRÍČINY	
Vysoká nezamestnanosť, málo pracovných príležitostí	Mesto Banská Bystrica netvorí ani nerealizuje mládežnícku politiku
	Nevieme, čo mladí ľudia chcú, nepoznáme ich očakávania
	Nevieme, kde a ako efektívne osloviť mladých ľudí
	Na MsÚ nemáme oddelenie ani osobu, ktorá by sa zaoberala mládežou

AKČNÝ PLÁN pre oblasť KULTÚRY (bude aktualizovaný v zmysle PHSR)

Oblasť	2.1 KULTÚRA
Vízia	V Banskej Bystrici bude o 20 rokov zachované, prezentované, rozvíjané a podporované kultúrne bohatstvo mesta a jeho ľudí a obyvatelia budú mať na výber rozmanité kultúrne aktivity.
Priorita	2.1 Aktívny oddych pre všetkých
Strategický cieľ	Zvýšiť spokojnosť občanov s ponukou kultúry v meste
Opatrenie	2.1.1 Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok a budov slúžiacich kultúre
Gestor	
Cieľ	Podporiť zlepšenie technického a prevádzkového stavu objektov využívaných na organizovanie kultúrnych podujatí. Podporiť starostlivosť o kultúrne dedičstvo v meste - obnovu, rekonštrukciu a dlhodobu udržateľný rozvoj pamiatkových objektov.
Aktivity	<u>Prioritné aktivity</u> · Rekonštrukcia Robotníckeho domu · Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok <u>Aktivity iných subjektov ako mesto:</u> · Rekonštrukcia Amfiteátra · Rekonštrukcia Europa Culture Center · Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok
Opatrenie	2.1.2 Zlepšenie ponuky kultúrnych podujatí v meste
Gestor	
Cieľ	Vytvorenie podmienok na zlepšenie ponuky kultúrnych podujatí v meste
Aktivity	Organizovať pravidelné stretnutia na koordináciu podujatí organizovaných rôznymi inštitúciami v meste Vybudovať multifunkčnú halu na kultúrne podujatia, konferencie a športové podujatia
Opatrenie	2.1.3 Zlepšenie informovanosti o kultúrnych podujatiach a zájmo-umeleckej činnosti
Gestor	
Cieľ	Zvýšiť spokojnosť občanov s informovanosťou o kultúrnych podujatiach a

	záujmovo-umeleckej činnosti
Aktivity	<p>Využívať komunikačné kanály efektívne podľa cieľových skupín</p> <ul style="list-style-type: none"> • internet a Facebook (pre mladých), • Radničné noviny (pre starších občanov), • SMS (pre mladšiu a strednú generáciu) - realizovať komunikačnú kampaň o tejto možnosti medzi občanmi

VÍZIA A STRATEGICKÝ CIEĽ

Vízia mesta Banská Bystrica pre kultúru bola vypracovaná v rámci procesu tvorby Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2014 - 2020. Je výsledkom spolupráce a dohody pracovnej skupiny pre ľudské zdroje v meste.

PHSR

V Banskej Bystrici bude o 20 rokov zachované, prezentované, rozvíjané a podporované kultúrne bohatstvo mesta a jeho ľudí a obyvatelia budú mať na výber rozmanité kultúrne aktivity.

Krátkodobá vízia

Rekonštrukciou budovy Robotníckeho domu vytvoriť kultúrne prostredie, schopné plniť požiadavky súčasného užívateľa kultúrno-spoločenských podujatí

Rekonštrukcia sály Robotnícky dom Programová činnosť

- prispôsobiť činnosť mestskej kultúry priestorovému vybaveniu v meste Banská Bystrica
- zamerať sa na organizovanie menších komornejších programov
- zamerať sa na voľnočasové aktivity detí a mládeže, súťaže pre žiakov základných a stredných škôl
- pokračovať v organizovaní tradičných podujatí: Novoročný koncert, Jarné námestie, Hudobná jar, Hudobná jeseň, Dixielandový festival, Festival borového spevu atď.

Dlhodobá vízia

- využívať priestory Amfiteátra
- rekonštrukciou budovy Robotnícky dom vytvoriť kultúrne prostredie, moderné technicky vybaveného na realizáciu kultúrno-spoločenských podujatí
- výstavba a prevádzkovanie nového multifunkčného využiteľného centra na kultúru Banskej Bystrice

Strategické ciele

- aktívnejšie využívanie štandardne vybavených priestorov pre šírenie miestnej kultúry
- rozvíjanie hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska vo všetkých oblastiach

- zachovávanie ústnych tradícií a prejavov vrátane jazyka ako prostriedku nehmotného kultúrneho dedičstva
- prezentovať interpretačné umenie, spoločenské zvyky, rituály a slávnosti, poznatky a obyčaje súvisiace s vesmírom, tradičné remeselníctvo
- zachovanie a sprístupnenie kultúrneho dedičstva, najmä pamiatok a lokalít zapísaných v Zozname svetového kultúrneho dedičstva Unesco
- vytváranie podmienok na dobudovanie centrálnej databázy informácií o tradičnej kultúre
- zapájanie subjektov územnej samosprávy do systému zhromažďovania dokumentácie pamiatok prostredníctvom inventarizácie (významné osobnosti, umelecké diela vo verejnom priestore na území mesta, pamätihodnosti mesta, hroby významných osobností, vojnové hroby a iné pietne symboly...)
- vytvorenie funkčného systému viaczdrojového financovania kultúry z podielových daní, dotácií a sponzorských darov formou účelovo viazaných prostriedkov, získavanie mimorozpočtových zdrojov (reformácia dotačného systému v podmienkach samosprávy)
- vytvorenie ekonomického modelu s využitím kreatívneho priemyslu, podpora kreatívnej umeleckej činnosti
- sprístupňovať a prepájať formy hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva na jednom kultúrnom podujatí
- vytvoriť priestor pre vlastné podnikateľské aktivity v oblasti kultúry v podmienkach samosprávy s využitím potenciálu všetkých zložiek kreatívneho priemyslu
- prehlbovanie a skvalitňovanie spolupráce s inými subjektmi
- rozvíjanie foriem šírenia kultúry na sídliskách
- zlepšenie kvality organizovaných kultúrno-výchovných podujatí
- zlepšenie podmienok pre zmysluplné využitie voľného času, najmä detí a mládeže
- vytváranie príležitostí pre talenty
- využívanie marketingových nástrojov na zvyšovanie počtu návštevníkov
- rozvíjanie spolupráce s družobnými mestami v oblasti výmeny kultúrnych hodnôt
- zabezpečiť vysokú umeleckú úroveň programov a vlastných kolektívov neustálym vplyvom šírenia kvalitnej kultúry na širokú divácku verejnosť a prostredníctvom organizovania podujatí rôznych žánrov vytvoriť z Banskej Bystrice kultúrno-spoločenské centrum
- osobitnú pozornosť venovať práci so špecifickými skupinami obyvateľstva

VYUŽITEĽNOSŤ PRIESTOROV ROBOTNÍCKEHO DOMU PO REKONŠTRUKCII

Hlavná sála – prízemie

Plánovaná činnosť: festivaly (tanca, zborového spevu, jazzu atď.)

koncerty populárnej hudby

koncerty vážnej hudby

jazzové večery

folklórne podujatia

folkové večery

karnevaly

detské programy

prednášky a školenia

prezentačné podujatia

spoločenské stretnutia

tanečné večierky pre strednú a staršiu generáciu

vedomostné súťaže pre ZŠ a stredoškôľakov

súťaže v aranžovaní kvetov pre ZŠ a osemročné gymnáziá

1. poschodie

Múzeum osobností Ceny mesta a Ceny primátora, histórie budovy

Tieto priestory by mali obsahovať expozíciu venovanú osobnostiam – nositeľom Ceny mesta a Ceny primátora mesta.

Plánovaná využiteľnosť

Poskytnúť možnosť dlhodobej prezentácie osobností ocenených za výnimočné počiny, osobitne prispievajúcich k rozvoju mesta Banská Bystrica.

2. POSCHODIE – KREATÍVNE DIELNE

Hlavným zámerom využitia tejto sály je vytvoriť priestor pre kreatívne aktivity detí a mládeže. Tieto aktivity by v sebe zahŕňali tvorivé dielne, interaktívnu bábkovú a marionetovú scénu, scénu pre detské tieňové divadlo a grafické štúdio mladých.